

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินงานและหาแนวทางการสร้างเครือข่ายองค์กรประชาชนกลุ่มออมทรัพย์ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนในการทำวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มตามลักษณะของการวิจัย ได้แก่

ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการใช้แบบสำรวจของกรมพัฒนาชุมชน

ประชากร หน่วยในการวิจัย (Unit of Analysis) ที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ทั้ง 6 กลุ่ม โดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random) จำนวน 6 กลุ่มผู้วิจัยได้ทำการสุ่มแบบเจาะจงตามความสามารถของงานและประสบการณ์ของกลุ่มที่รับเลือกโดยการสอบถาม จากคณะกรรมการในกลุ่มด้วยกันและบุคคลภายนอก จึงได้กลุ่มตัวอย่างใช้ในการตอบแบบสำรวจจำนวน 6 คน ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านแหลมเคียน หมู่ที่ 1 ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2. กลุ่มออมทรัพย์ฟื้นฟูอาชีพบ้านแหลมเคียน หมู่ที่ 1 ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
3. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสามกอง หมู่ที่ 2 ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
4. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตรบ้านชุมพอ หมู่ที่ 3 ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
5. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านชุมพอ หมู่ที่ 3 ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
6. กลุ่มวงจรชีวิตบ้านชุมพอ หมู่ที่ 3 ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการจัดประชุมกลุ่มย่อย

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ทั้ง 6 กลุ่ม โดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random) กลุ่มละ 5 คน โดยทำการคัดเลือกจากประสบการณ์การทำงานและความรับผิดชอบที่มีต่อกลุ่ม นักวิชาการพัฒนาชุมชนและผู้เชี่ยวชาญ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 34 คน ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการบริหาร จำนวน 12 คน ประกอบด้วยประธานกลุ่ม 1 คน กรรมการกลุ่ม 1 คน จำนวน 6 กลุ่ม การคัดเลือกจะคัดเลือกผู้นำจากข้อมูลที่ได้รับในกระบวนการสำรวจ ค้นหาคนที่ผู้รู้และองค์กรชุมชนที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพราะนี่เป็นขั้นตอนการดึงด้านที่เป็นศักยภาพของท้องถิ่นออกมา เปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้แสดงออกและพัฒนาศักยภาพเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาในกลุ่มตนเองบวกกับประสบการณ์ผู้นำ และความรู้เข้ามาช่วยเสริมอีกด้านหนึ่งด้วย

2. สมาชิกกลุ่ม จำนวน 18 คน ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มละ 3 คน จำนวน 6 กลุ่ม การคัดเลือกโดยเน้นสมาชิกที่มีความคิดที่สอดคล้องกับการพัฒนากิจกรรมในพื้นที่เพื่อรับรู้และมีการประสานการเชื่อมโยงไปยังสมาชิกคนอื่นได้

3. นักวิชาการพัฒนาชุมชน จำนวน 2 คน ประกอบด้วยนักวิชาการที่ประสบความสำเร็จในงานด้านกลุ่มออมทรัพย์เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่องานในชุมชนได้เป็นอย่างดี

4. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน ประกอบด้วยผู้นำที่ประสบความสำเร็จในด้านกลุ่มออมทรัพย์และเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานกิจกรรมด้านเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนในการทำวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ระยะก่อนการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าเนื้อหาเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัยและเทคนิควิจัยด้านข้อมูล เพื่อประสานเชื่อมโยงระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และยังเป็นการบูรณาการผสมผสานไปกับสาขาวิชาต่าง ๆ ได้อย่างกลมกลืน ต่อเนื่องและสนับสนุนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันอีกด้วย จึงทำให้ผู้วิจัยได้สร้าง

ความเข้าใจพื้นฐานที่ถูกต้องและชัดเจนเกี่ยวกับธรรมชาติของงานด้านค้นคว้าวิจัยและเทคนิควิธีการสร้างงานวิจัยได้ดียิ่งขึ้น

1. ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ชุมชนตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ตามรูปแบบ SWOT โดยพบว่า จุดเด่น คือ มีกลุ่มอาชีพหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มแปรรูปมะพร้าว กลุ่มผลิตปุ๋ย กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นต้น จุดด้อย คือ ขาดการจัดการที่ดี โอกาส คือ ท่าเรือที่ตั้งเหมาะแก่การพัฒนาอาชีพ และอุปสรรค คือ ขาดการบริหารทุนทางเศรษฐกิจ

2. ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มออมทรัพย์ ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่ามีกลุ่มออมทรัพย์ถึง 6 กลุ่ม เป็นการเหมาะสำหรับหาแนวทางการสร้างเครือข่ายของกลุ่มต่อไป ที่ผู้วิจัยตัดสินใจเลือก เป็นกลุ่มประชากรเพื่อการวิจัยใน ครั้งนี้

ระยะดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ของตำบลเกาะเต่าทั้ง 6 กลุ่ม โดยใช้แบบสำรวจการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ ของกรมพัฒนาการชุมชน เพื่อประเมินการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปในปัจจุบันของหมู่บ้านและกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 19 ข้อ

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเองเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลคือ กระบวนการแปลข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่ตั้งแตงานด้านเอกสาร การสังเกต แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้นำ ผู้รู้ ชาวบ้าน สมาชิก เพื่อให้เห็นภาพรวมของกลุ่มออมทรัพย์ในตำบลเกาะเต่าแล้วมาประเมินผลจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสำรวจการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ของกรมพัฒนาการชุมชน โดยการนำมาให้คะแนนจัดระดับกลุ่มออมทรัพย์

2. การนำเสนอผลการศึกษาศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์ที่ได้จากการประเมินต่อตัวแทนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทั้ง 6 กลุ่ม เพื่อทราบระดับการพัฒนาของตนเองและเสริมสร้างความพร้อมในการสร้างเครือข่ายและตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายกระบวนการเครือข่าย หัวใจของกระบวนการสร้างเครือข่ายคือ ต้องมีการปฏิบัติและสรุปประสบการณ์จากการปฏิบัติ (Action-Reflection) ของผู้นำและองค์กรชุมชน

3. จัดตั้งคณะกรรมการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการวิจัย เพื่อเข้าประชุมกลุ่มย่อยในการหาแนวทางการสร้างเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทั้ง 6 กลุ่ม นักวิชาการพัฒนาชุมชน และผู้วิจัย

4. จัดเวทีประชาชน (Public Discussion) ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเวทีประชาชนโดยเชิญนักวิชาการพัฒนาชุมชนจำนวน 1 คน ตัวแทนกลุ่มออมทรัพย์และสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ตำบลเกาะแก้วอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เพื่อนำผลเสนอผลการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มเพื่อให้สมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ได้ทราบข้อมูล

5. ประชุมกลุ่มย่อย (Group Discussion) เพื่อหาแนวทางการสร้างเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 34 คน อันประกอบด้วยนักวิชาการพัฒนาชุมชนจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 2 คน และตัวแทนกลุ่มออมทรัพย์ ที่เป็นประธานกลุ่ม ๆ ละ 1 คน คณะกรรมการบริหารกลุ่ม ๆ ละ 1 คน และสมาชิกกลุ่ม ๆ ละ 3 คน รวมจำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ ดังนี้

แบบสำรวจการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์

แบบสำรวจนี้กรมการพัฒนาชุมชนได้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินผลการดำเนินงานและศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสำรวจดังกล่าวจะถูกนำมาประเมินเพื่อจัดระดับการพัฒนาของกลุ่มเพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มได้รู้สภาพและศักยภาพของกลุ่ม รวมถึงแนวทางในการดำเนินงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แบบสำรวจ 1 ชุด ใช้สำรวจข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์ 1 กลุ่ม ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปในปัจจุบันของหมู่บ้านและกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 19 ข้อ

การจัดเวทีประชาชน (Public Discussion)

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการสำรวจกลุ่มออมทรัพย์แต่ละกลุ่มมาดำเนินการจัดเวทีประชาชน เพื่อแจ้งผลการดำเนินของกลุ่มออมทรัพย์แต่ละกลุ่มให้ทราบ

การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Group Discussion)

โดยการเชิญตัวแทนสมาชิกจากกลุ่มออมทรัพย์ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ที่เป็นประธานกลุ่มทุกกลุ่ม ๆ ละ 1 คน คณะกรรมการบริหารกลุ่มทุกกลุ่ม ๆ ละ 1 คน และสมาชิกกลุ่มทุกกลุ่ม ๆ ละ 3 คน รวมจำนวน 30 คน นักวิชาการพัฒนาชุมชน จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 34 คน มาประชุมร่วมกันเพื่อทราบข้อมูลผลการดำเนินของกลุ่มอื่น ๆ และหาข้อสรุปแนวทางการสร้างเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มออมทรัพย์ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยวิธีดังต่อไปนี้

แบบสำรวจ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลด้วยตนเองต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา แต่ละกลุ่ม ๆ ละ 1 ชุด เพื่อจัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ทั้ง 6 กลุ่ม

จัดประชุมกลุ่มย่อย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Public Discussion) โดยเชิญตัวแทนสมาชิกที่เป็นประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม นักวิชาการพัฒนาชุมชนและผู้เชี่ยวชาญกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมจำนวนทั้งสิ้น 34 คน

การจัดเวทีประชาชน (Public Discussion)

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการสำรวจกลุ่มออมทรัพย์แต่ละกลุ่มมาดำเนินการจัดเวทีประชาชน เพื่อแจ้งผลการดำเนินของกลุ่มออมทรัพย์แต่ละกลุ่มให้ทราบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. แบบสำรวจตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์เป็นรายชื่อของแต่ละกลุ่ม และสรุปผลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)
2. แบบสำรวจตอนที่ 2 ข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ วิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มตัวชี้วัด ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่ม และสรุปผลการดำเนินงานโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)
3. แปลความหมายของคะแนน
การแปลความหมายของคะแนนตัวชี้วัดแต่ละข้อการสมารถ กำหนดค่าดังนี้
ข้อ ก มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
ข้อ ข มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ข้อ ค มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
4. การจัดระดับผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ตามกรมพัฒนาชุมชน ซึ่งได้กำหนดเงื่อนไขและช่วงคะแนนสำหรับการแปลความหมายของคะแนนรวม ไว้ดังนี้
  - 4.1 เงื่อนไข ตัวชี้วัดบังคับ ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 3, 5, 7, 11, 14, 16, และ 17
  - 4.2 ช่วงคะแนน ได้กำหนดไว้ ดังนี้
    - 40-57 คะแนน หมายถึง ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับ 3 มีผลงานอยู่ในระดับดี
เงื่อนไข คือ ต้องได้คะแนนในตัวชี้วัดบังคับ 3 คะแนน จำนวน 5 ข้อขึ้นไป ถ้าไม่เป็นไปตามเงื่อนไขทั้ง 2 อย่าง เป็นระดับ 2
    - 20-39 คะแนน หมายถึง ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับ 2 มีผลงานอยู่ในระดับพอใช้ได้
เงื่อนไข คือ ต้องได้คะแนนในตัวชี้วัดบังคับ 3 คะแนน จำนวน 4 ข้อขึ้นไป ถ้าไม่เป็นไปตามเงื่อนไขทั้ง 2 อย่าง เป็นระดับ 1
    - 1-19 คะแนน หมายถึง ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับ 1 มีผลงานอยู่ในระดับ
ควรปรับปรุง

วิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดประชุมกลุ่มย่อย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดประชุมกลุ่มและสรุปผลเป็นข้อ ๆ เพื่อหาแนวทางในการสร้างเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

